

תאריך: 9.3.2017
מספרנו: 10010

באמצעות פקס: 03-6976306

לכבוד:
אלוף יואב (פולי) מרדכי
מתאם פעולות הממשלה בשטחים

שלום רב,

הנדון: החרמת ציוד רפואי המיועד לתושבי רצועת עזה

1. הריני פונה אליך בבקשה כי תתערב ותורה על הכנסת ציוד רפואי שנתפס ע"י נציגי מת"ק עזה במעבר כרם שלום, בתאריכים 16.2.2017 ו-1.3.2017. מדובר על כמות גדולה מאוד של חומרים ומוצרים המיועדים למרפאות השיניים ברצועת עזה, ביניהם חומר המכונה "אמלגם", לביצוע סתימות שחורות שיניים. ציוד זה הינו קריטי לבריאות השיניים של תושבי רצועת עזה, ומכוח חובתכם להבטיח את הצרכים ההומניטאריים של תושבי רצועת עזה, אין לאסור על כניסתו לרצועת עזה.

2. כמעט מביך לכתוב מכתב זה, אך אין ברירה כאשר רשויות המתפ"ש עוסקות בתפיסה של ציוד שהוא "אזרחי" באופן כה מובהק, כמו ציוד לרפואת שיניים. ובמה דברים אמורים? ביום 16.2.2017 תפסו נציגי מת"ק עזה בכרם שלום 3 משטחים המכילים ציוד רפואי שרכשה חברת הפועלת ברצועת עזה. המשטחים כללו, בין היתר, מחטי הרדמה, חומרי טשטוש, חומר לסתימות שחורות "אמלגם", קערות וכפות מפלסטיק, מחזיקי לסת ועוד. החומרים נרכשו מארבע חברות שונות: [REDACTED]. על מנת לסבר את האוזן יצוין כי **האמלגם היווה חלק מזערי מכלל הסחורה, ובסה"כ נרכשו 180 חבילות של 50 קפסולות אמלגם כ"א, בעלות של 9 דולר (כ-33 ₪). סה"כ עלתה הסחורה לחברה כ-110,700 ₪, לא כולל עלויות מכס והובלה למעבר כרם שלום.**

3. הכנסת הסחורה לעזה תואמה מבעוד מועד מול הרשויות הישראליות, אשר הנפיקו מספר תיאום כנדרש (169). הרשויות לא טענו כי הסחורה כולה או חלקה מהווה ציוד "דו-שימושי" אשר יש לקבל עבורו היתר מיוחד. **במעבר כרם שלום הוחלט מסיבה בלתי ברורה לתפוס את כל המשלוח, ולא להתיר את הכנסתו לעזה.**

העתק טופס הודעה על תפיסת טובין וחשבוניות הרכישה של חברת [REDACTED] מצ"ב ומסומן א'.

4. ביום 1.3.2017 התרחשה תפיסה דומה במעבר כרם שלום, של ציוד רפואי לרפואת שיניים שנרכש ע"י [REDACTED] הפועלת ברצועת עזה. המשלוח כלל בין היתר אמלגם, חומר לסתימות זמניות ופלסטלינה למדידת שיניים, אשר הוזמנו מחברת [REDACTED] ברמאללה. **סחורה זו נתפסה וכניסתה לעזה סורבה למרות שהתקבל עבורה הן אישור ממתאמת הבריאות של המנהל האזרחי, גב' דליה בסה, והן תיאום מול מת"ק עזה,**

שמספרו 106. בשל כך, ספגה החברה הפסד כלכלי של **28,300** ₪, לא כולל עלויות הובלה ואחסנה של הסחורה בשטח ישראל.

העתק טופס הודעה על תפיסת טובין וחשבונית הרכישה של [REDACTED], עליה חותמת המנהל האזרחי, מצ"ב ומסומן ב'.

5. יצוין כי עד למקרים אלו, מעולם לא סורבה כניסתן של סחורות שנרכשו על ידי חברות הללו, ומעולם לא היה קושי בהכנסה ספציפית של חומר אמלגם לסתימות. רק לאחר התפיסות הללו, הודיעה וועדת תיאום הסחורות הפלסטינית לסוחרים בעזה כי **ישראל אוסרת מעתה על הכנסת אמלגם לרצועת עזה**, אלא בהיתר מיוחד. כלומר, **שמעתה** ייחשב אמלגם כ"ציוד דו-שימושי". הודעה זו מעוררת את השאלה אם זו הסיבה שבגינה נתפסו הסחורות כמצוין לעיל, למרות שהמשלוחים תואמו ואושרו כנדרש והגיעו למעבר כרם שלום לפני שיצאה ההודעה האמורה (מעבר לכך שהמשלוחים כללו סחורה שאינה אמלגם).

6. לאור האמור, ברי כי **תפיסת הציוד הרפואי (לרבות האמלגם) נעשתה באופן בלתי חוקי, בלתי סביר, בלתי מידתי ובלתי ראוי מבחינה ערכית ואנושית.** התפיסה מנוגדת לחובותיה המשפטיות של מדינת ישראל לספק בעצמה ולאפשר את האספקה לעזה של סחורה הומניטארית החיונית לקיומה ולבריאותה של האוכלוסייה האזרחית. התפיסה גם מנוגדת לאינטרס הישראלי, המוצהר, לקדם את כלכלת עזה ולסייע בשיקומה, בין היתר על ידי חיזוק העסקים והמפעלים הפועלים בה. זאת ועוד, התפיסה מנוגדת למטרתו של חוק הפיקוח על הייצוא הביטחוני, המבקש לאזן בין ביטחון מדינת ישראל לבין חופש העיסוק של בעל הסחורה. התפיסה פוגעת אנושות בזכות הקניין של בעלי החברה, וביכולתם להתפרנס בכבוד.

7. חמור מהכל, סירוב הכנסת הציוד הרפואי לעזה תוביל לפגיעה אנושה בבריאות השיניים של תושבי רצועת עזה. ברי כי לא ניתן לעשות סתימה של חור ללא אמלגם, ולא ניתן לבצע טיפול שורש ללא מזרקים וחומר טשטוש. גם לא ניתן לבדוק עששת בקרב ילדים ללא כוסות, קעריות, כפפות ומחזיקי לסת. **החרמת הסחורות תוביל לפיכך למחסור חמור בציוד רפואי שהוא קריטי לבריאות השיניים של תושבי רצועת עזה.**

8. באופן ספציפי, אמלגם הינו מצרך הכרחי ברצועת עזה, שכן הרוב הכמעט מוחלט של סתימות שנעשות לתושבי עזה הינו סתימות שחורות. **אין מדובר בבחירה מושכלת של תושבי עזה. אין להם ברירה אלא לבצע סתימות שחורות באמצעות אמלגם המכיל כספית.** סתימות אלו הן זולות באופן משמעותי יותר מסתימות "לבנות", שאינן כוללות כספית, והן עמידות הרבה יותר. וכך כתב על העניין משרד הבריאות הישראלי:

"סתימת האמלגם היא סתימה חזקה, יציבה ועמידה לאורך זמן (יותר מאשר סתימה לבנה). עלותה נמוכה והיא קלה ונוחה לעבודה בתנאים קשים...[סתימה לבנה] דורשת מיומנות מיוחדת של הרופא מאחר והיא רגישה לנוכחות של רוק ומים

בזמן הביצוע, משך הביצוע שלה ארוך, עלותה גבוהה והיא פחות יציבה ועמידה לאורך זמן מסתימת האמלגם"

http://www.health.gov.il/Subjects/Dental_health/information/Pages/DentalFilling.aspx

9. **בתנאי החיים הקשים ברצועת עזה, אין תחליף לסתימת האמלגם.** זוהי הסתימה היחידה שהיא עמידה גם בסיטואציה בה אין חשמל שוטף ומים זורמים, אין פלואור במים, התברואה וההיגיינה במצב ירוד, אין מודעות לבריאות השיניים ואין בנמצא מכשור מקצועי ורופאים מומחים לביצוע סתימות לבנות. מבחינה כלכלית, זוהי הסתימה היחידה שתושבי עזה יכולים להרשות לעצמם שכן סתימה שחורה עולה בעזה 50 ₪ בעוד סתימה לבנה עולה 100 ₪. בנסיבות אלו, סירוב הכנסת האמלגם יוביל לפגיעה אנושה בבריאות השיניים והפה של תושבי עזה, שכן רבים מהתושבים פשוט יוותרו על טיפול בבעיותיהם הרפואיות.

10. לכך יש להוסיף כי התייחסות לאמלגם כ"ציוד דו-שימושי", אף אם תיעשה מכאן והלאה, **הינה מופרכת כשלעצמה.** אמלגם הינו חומר לסתימות שחורות הבא בצורת קפסולה המכילה בד"כ כספית וכסף, כאשר בין שני החומרים מפרידה ממברנה. על מנת ליצור סתימה שחורה, יש להכניס את הקפסולה לתוך מכונה, אשר שוברת את הממברנה ומערבבת בחוזקה את המתכות. **כמות הכספית שיש בכל קפסולה הינה מזערית, כחצי גרם, ודאי לא כזו שניתן לעשות בה שימוש צבאי או ביטחוני, חלילה.** מן האמור לעיל אף עולה כי השימוש האזרחי-רפואי באמלגם הוא כה מובהק, ידוע וברור, שאין מקום להגדירו כציוד "דו-שימושי" רק מפאת הפוטנציאל העמום והרחוק לבצע בו שימוש ביטחוני. אכן, אם אמלגם יוגדר כציוד דו-שימושי, ניתן להגדיר כל חומר שבעולם כציוד דו-שימושי. פרשנות כה רחבה לרשימת הציוד הדו-שימושי תהיה מנוגדת למטרת חוק הפיקוח על הייצוא הביטחוני, תשס"ז-2007, ולחובותיה של מדינת ישראל כאמור.

11. לבסוף אציין כי התנהלות נציגי המתפ"ש בעת תפיסת הציוד הרפואי סחורה במעבר כרם שלום הייתה בלתי סבירה ובלתי מידתית בעליל. זאת, משום שבפניהם עמדו חלופות רבות לבירור טיב המשלוחים והצורך בהיתרים מיוחדים לחלק מהפריטים שבהם, בטרם החליטו על תפיסת הסחורות והעברתן לידי מערכת הביטחון. אף אם היה לנציגי המתפ"ש טעם לחשוד כי יש בעיה כלשהי עם המשלוחים, ניתן היה לערוך בירור במעבר כרם שלום ובסיומו לאפשר את הכנסת הסחורות. לחלופין, ניתן היה לאפשר את הכנסת מרבית הסחורות, ולהמשיך את הבירור אך ורק לגבי הציוד הבעייתי.

12. לחלופי חלופין, ניתן היה להחליט לסרב את כניסת המשלוח כולו לעזה באותו המועד, אך להימנע מלתפוס (ובהמשך אולי לחלט) אותו לטובת מדינת ישראל. שהרי, **אם יש חשש כלשהו (וחשש כזה לא הוצג כאמור) מהשימוש שיעשה בסחורות בעודן ברצועת עזה, מדוע יש צורך בתפיסתן ע"י רשויות המתפ"ש ולא רק בסירוב הכנסתן לרצועה? במיוחד כאשר מדובר בסחורה שמקורה בגדה המערבית או בישראל, ייתכן כי ניתן היה להחזירה למוכר**

ולקבל עבורה את התמורה ששולמה. בחירת הרשויות באופציה הפוגענית ביותר הינה פעולה בלתי מידתית, אשר מעלה חשד כבד לחוסר ניקיון כפיים ורצון להתעמר בחברות העזתיות. זאת ועוד, בחירתה של מדינת ישראל לתפוס (ואולי בהמשך לחלט) רכוש בשווי 140,000 ש"ח כאשר הציוד הבעייתי (לכאורה) מתוכו עולה כמה עשרות או מאות שקלים, מעלה חשד כבד לרצון להתעשר שלא כדין על חשבון תושבי עזה.

13. לאור האמור, אבקשך :

א. להתערב ולהורות על שחרור הסחורות שנתפסו במעבר כרם שלום ביום 16.2.2017 ו- 1.3.2017, והכנסתן לרצועת עזה לידי בעליהם החוקיים.

ב. להצהיר אם אמלגם אכן מוגדר על ידי מדינת ישראל כציוד דו-שימושי או לא. אם כן, אבקש לדעת ממתי הוחלט לראות בחומר זה ציוד דו-שימושי. בהתאם, אודה לקבלת הסבר מדוע רשויות המת"ק עצמן לא אכפו ולא דרשו עד עתה היתר מיוחד להכנסת אמלגם לרצועת עזה, ותיאמו ללא קושי את הכנסת החומר לרצועת עזה.

14. לאור הפגיעה החמורה בבעלי החברות דלעיל וכך גם בכל אוכלוסיית עזה הנזקקת לטיפול שנייים, אבקש לקבל התייחסותך בתוך 30 יום.

בברכה,

אסנת כהן-ליפשיץ, עו"ד

מיכל לופט, עו"ד

מנהלת המחלקה המשפטית

המחלקה המשפטית